

HAFTALIK GELİŞMELER (12 NİSAN-18 NİSAN 2025)

TÜRKİYE

- Ticaret Bakanlığınca **ABD ile yeni döneme ilişkin eylem planı** güncelleniyor. ABD ile ortak belirlenen **100 milyar dolar ticaret hacmine ulaşmak için**:
 - ABD pazarında potansiyeli bulunan sektörlerle ilişkin veri analizleri, Pazar araştırmaları hızlandırılacak,
 - Öncelikli sektörlerde ticaret heyetleri organize edilecek,
 - Ur-Ge, TURQUALITY programlarına öncelik verilecek,
 - Eylem planları eyalet bazlı hazırlanacak ve heyet ve fuarlar eyalet bazlı desteklenecek,
 - ABD'deki fuarlar prestijli fuarlar listesine alınacak.
- Ticaret Bakanı Ömer Bolat, küresel ekonomide hızla artan gümrük vergisi savaşları ve korumacılık eğilimleri sonucunda dış ticaret politikalarına yönelik risklerin yoğunlaştığı bir dönemde, **Şubat ayına ilişkin cari işlemler dengesinde kontrollü seyrin korunduğunu** bildirdi.
 - Şubat 2024'te 27 milyar dolar olan yıllıklandırılmış cari işlemler açığı bu yılın aynı ayında 12,8 milyar dolar olarak gerçekleşti.
 - Mal ve hizmet ihracatını artırmaya yönelik desteklerle yıllıklandırılmış mal ve hizmet ihracatı toplamı, Şubat'ta geçen yılın aynı ayına göre %3,4 artışla 378,4 milyar dolara yükseldi.
 - Şubat'ta mal ihracatımız %1,6 sınırlı azalışla 20,8 milyar dolara gerilerken aynı dönemde ithalatımız %2,4 artarak 28,5 milyar dolar oldu.
 - Dış ticaret açığımız %14,8 artışla 7,8 milyar dolara yükselirken, ihracatın ithalatı karşılama oranı %72,8'e geriledi. Altın ve enerji hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı %93,3 olarak gerçekleşti.
- TÜİK tarafından açıklanan Ücretli Çalışan İstatistikleri'ne göre **Şubat ayında toplam ücretli çalışan sayısı 2024 yılının Şubat ayına göre %1,1 artmasına karşın imalat sektöründe %2,2 gerileme** yaşanmıştır.
- TCMB Nisan ayı Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında, **politika faizini 350 baz puan artırarak %46,0 düzeyine çıkardı**. Merkez Bankası ayrıca gecelik borç verme faizini %46'dan %49'a, gecelik borç alma faizini ise %41'den %44,5'e yükseltti. Kararın ardından yayımlanan metinde, "Öncü veriler yurt içi talebin ilk çeyrekte ivme kaybetmekle birlikte öngörülenin üzerinde seyrettiğini ve enflasyonu düşürücü etkisinin azaldığını ima etmektedir" ifadelerine yer verilirken, "Enflasyonda belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır" ifadeleri de metne yeniden eklendi.
- Şubat 2025'te **Türkiye'nin kısa vadeli dış borcu, bir önceki aya göre azalarak 223,6 milyar dolara geriledi**. Bankalar kaynaklı borçlar %3,9 düşerken, Merkez Bankası'nın

yükümlülükleri %0,4 arttı. Diğer sektörlerin borcu ise %1,2 yükseldi. Yurt dışı yerleşiklerin TL cinsinden mevduatları %7,2 azaldı. Borçların %35,8'i dolar cinsinden.

- 11 Nisan haftasında **kur korumalı mevduat (KKM) ve katılma hesapları 744,3 milyar TL'den 728,1 milyar TL'ye gerileyerek düşüşünü sürdürdü**. Aynı dönemde krediler 18 trilyon TL'ye, mevduat ise 21,3 trilyon TL'ye yükseldi. Tüketici kredileri ve bireysel kredi kartı borçları artarken, takipteki alacaklar da 366,1 milyar TL'ye çıktı.

DÜNYA

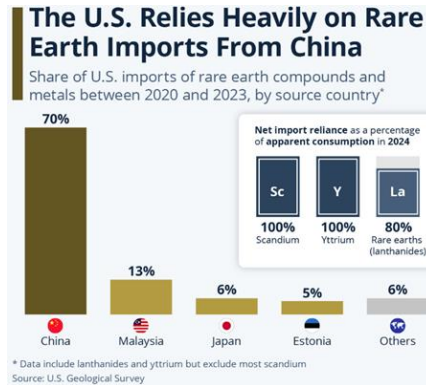
KÜRESEL EKONOMİ

- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, **küresel ticaret savaşındaki tırmanış dolayısıyla ekonomik büyümeye ilişkin tahminlerini düşürerek, bu yıl küresel ekonominin %1,9 (Mart ayı raporunda %2,3 idi) büyüyeceğini öngördü**. Bu oran, pandemi dönemi hariç tutulduğunda 2009'dan bu yana en zayıf büyüme oranı olarak dikkat çekiyor.
- IMF Başkanı Kristalina Georgieva, yakında **yayımlanacak Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda bazı ülkeler için enflasyon tahminlerinin yükseleceğini, ekonomik büyüme tahminlerinin ise düşeceğini** açıkladı. Resesyon beklenmediğini belirten Georgieva, artan ticaret gerilimleri, belirsizlik ve korumacılığın küresel ekonomi için risk oluşturduğunu vurguladı. Özellikle küçük ve gelişmekte olan ülkelerin bu durumdan daha fazla etkilendiğini söyledi. Ayrıca finansal piyasalardaki dalgalanmalara dikkat çekerek, ülkeleri reform yapmaya ve mali disiplini sürdürmeye çağırdı.
- UNCTAD, **artan ticaret gerilimleri ve süregelen belirsizlikler nedeniyle küresel ekonominin resesyonist bir gidişatta olduğu ve ekonomik büyümenin yavaşlayarak bu yıl %2,3 seviyesine gerileyeceği öngörüsünde bulundu**. UNCTAD verilerine göre, küresel ekonomi geçen yıl %2,8 büyüdü.
- DTÖ, **dünya mal ticaretinin 2025'te %0,2 oranında azalmasını bekliyor**. DTÖ ayrıca, ABD'nin "karşılıklı tarifelerinin" yeniden yürürlüğe girmesi ve ticaret politikası belirsizliğinin artmasıyla ortaya çıkan aşağı yönlü ciddi riskler konusunda uyardı ve bu durumun 2025 yılında küresel mal ticaretinde %1,5'lik daha da keskin bir düşüşe yol açabileceğini dile getirdi. DTÖ verilerine göre, **2024'te dünya mal ticareti hacmi %2,9, gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYİH) ise %2,8 oranında artmıştı**. Ayrıca özellikle Kuzey Amerika'nın mal ticaretinde sert bir düşüş görmesi bekleniyor ve ihracatın %12,6 oranında düşmesi öngörülüyor.
- OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü), **küresel ekonomik büyüme tahminlerini 2025 için %3'e ve 2026 için %3,1'e düşürdü**. ABD ekonomik büyümesine ilişkin tahminler de 2025 için %2,1'e ve 2026 için %2,2'ye düşürüldü. Durgun büyüme yaşamaya devam eden Euro Bölgesi için de büyüme tahminini biraz düşürdü. Ancak mali ve parasal teşvik önlemlerinin tarifelerin olumsuz etkilerini telafi etmeye yardımcı olabileceğini belirtti.

Çin'e ilişkin olarak raporda, **ülkenin ticaret anlaşmazlıklarından daha önemli ölçüde etkilenebileceği kabul edildi.** Bununla birlikte, Çin ekonomisinin iç teşvik önlemleri ve ihracat pazarlarının daha fazla çeşitlendirilmesi gibi etkileri hafifletmek için araçlara sahip olduğu belirtildi.

ABD

- ABD yönetiminin diğer ülkelerin aksine Çin'e yönelik tarife artışında istisna penceresi açmaması Trump yönetiminin odağının Çin olduğu gerçeğini pekiştirdi. **2024 yılı sonunda ABD'nin Çin ile iki ticaretinde verdiği açık, zirve değeri olan 2018 değerinin (442 milyar \$) yaklaşık %30 altında gerçekleşti.**
- ABD'nin tarife düzenlemesine karşılık olarak **Çin nadir toprak elementlerine yönelik yeni ihracat kontrol mekanizmalarını hayata geçiriyor.** Değerli minerallerin ihracatına kısıtlama getiren Çin yönetimi, elektrikli otomobillerden ve yarı iletkenlerden füzeler ve insansız hava araçları gibi askeri ekipmanlara kadar uzanan geniş bir ürün yelpazesinin kritik bileşenler olan Samaryum, Gadolinyum, Terbiyum, Disprozyum, Lutesyum, Skandiyum ve İtiryum elementlerini listeye ekledi. **Yeni düzenlemeye göre etkilenen metaller için özel bir ihracat lisansı gerekecek. 2020-2023 arasında ABD'nin nadir toprak elementleri ithalatının %70'i Çin'den gerçekleşti.**

- ABD Başkanı Trump, otomobil üreticilerinin ülke dışındaki üretimi ABD'ye taşımak ve tedarik zincirini gözden geçirmek için biraz daha zamana ihtiyacı olduğunu dile getirerek **otomobil endüstrisinin ek gümrük vergilerinden geçici olarak muaf tutulabileceğini** açıkladı.
- ABD Ticaret Bakanlığı, **ithal ilaçlar ile yarı iletkenler ve yarı iletken üretim ekipmanlarının ulusal güvenliğe etkilerini incelemek üzere iki ayrı soruşturma** başlattı. Soruşturma kapsamında, kamuoyundan görüş talep edilirken, söz konusu ürünlerin ithalatının ABD'nin yerli üretim kapasitesi, iş gücü yetkinliği ve tedarik zincirleri üzerindeki etkisine dair bilgiler paylaşılması isteniyor. Trump, geçen hafta yaptığı açıklamada elektronik ürünler ile ilaç sektörüne ayrı gümrük vergisi tarifeleri uygulanacağını açıklamıştı.

- **NVIDIA, H20 yapay zekâ çiplerinin Çin'e ihracatının artık ABD hükümetinin iznine tâbi olduğunu açıkladı.** Kısıtlamanın ardından Çin'den gelen H20 çip siparişlerini iptal eden NVIDIA, düzenlemenin kendisini 5,5 milyar dolar zarara uğratacağını dile getirdi. Çin, ulusal güvenlik endişeleri nedeniyle 2022'den beri ABD'de üretilen en gelişmiş yapay zekâ çiplerine erişemiyor. H20 ise Blackwell kadar yüksek performanslı olmasa da Çin'e yasal olarak ihraç edilebilen en gelişmiş yapay zekâ çipiydi. Aralarında Alibaba, Tencent, ByteDance ve DeepSeek'in de bulunduğu pek çok Çin merkezli şirket, H20 çip sipariş etmişti.
- ABD ile Çin arasında artan çip gerilimi küresel risk algısını yükseltirken, **ABD'nin Çin'e yönelik çip ihracat kısıtlamaları ve Çin'in Boeing alımlarını durdurma adımı, piyasaları sarstı. Bu gelişmeler altın fiyatlarını rekor seviyelere taşıırken, ABD tahvil faizleri düştü.** Powell'in konuşması, Fed'in faiz indirimi politikasına dair beklentiler açısından büyük önem taşıyor. Ancak piyasadaki faiz indirimi öngörülleri zayıflıyor.

AVRUPA BİRLİĞİ

- AB Konseyi, **Ürdün'e 500 milyon euro makro finansal yardım sağlanması kararının üye ülkeler tarafından kabul edildiğini** açıkladı.
- ABD Başkanı Trump'ın Çin dışındaki ülkelere uyguladığı karşılıklı vergileri **90 günlüğüne askıya almasının ardından AB ile görüşmeler yoğunlaştı. ABD'ye otomobiller için karşılıklı olarak sıfır gümrük vergisi önerildiği** belirtildi.
- Eurostat'ın 16 Nisan'da açıkladığı enflasyon rakamlarının ardından (AB 27, %2,6; Almanya, %2,5; Fransa, %1,9; İtalya, %1,3) **Avrupa Merkez Bankası (ECB) 17 Nisan'da faiz kararını açıkladı. Banka, 3 temel politika faizini piyasa beklentileri doğrultusunda 25 baz puan düşürdü.** Buna göre mevduat kolaylığı, ana refinansman operasyonları ve marjinal borç verme kolaylığı faiz oranları 23 Nisan 2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere sırasıyla %2,25, %2,40 ve %2,65'e düşürülecek.
- Avrupa Merkez Bankası Başkanı Christine Lagarde, ticari gerilimlerin ekonomik büyümeye yönelik aşağı yönlü riskleri arttırdığını söyledi. Lagarde, uluslararası ticaretteki kesintilerin, finans piyasasında gerilimleri artırdığını ve yatırımları olumsuz etkilediğini ifade ederek, **"Ekonomik büyümeye yönelik aşağı yönlü riskler arttı. Küresel ticaret gerilimlerindeki büyük tırmanış ve buna bağlı belirsizlikler ihracatı azaltarak Euro Bölgesi'nin büyümesini düşürecek."** diye konuştu. Finansmanın da sıkılaşabileceğine dikkati çeken Lagarde, **koşulların yatırımları ve tüketimi azaltabileceğini belirtti.**

ALMANYA

- VDMA'ya bağlı IMPULS Vakfı'nın, Fraunhofer Sistem ve İnovasyon Araştırmaları Enstitüsü (ISI) tarafından hazırlanan Rapora göre;
 - Makine ve tesis mühendisliği, **Alman inovasyon sisteminin temel direklerinden biridir ve patentlerle belgelenen teknolojik çıktının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır.**
 - **2021 yılında Almanya'daki tüm patentlerin yaklaşık üçte biri, makine ve tesis mühendisliği** teknoloji alanına atfedilmiştir.
 - Dünya genelinde, **her yıl bu alanda girişimciler ve mucitler tarafından yaklaşık 70.000 uluslararası patent tescil edilmektedir.** Bu patentlerin yaklaşık 10.000'i Almanya'daki şirketler ve mucitler tarafından yapılmakta olup, bu da yaklaşık %15'lik bir orana karşılık gelmektedir.
 - Uluslararası teknoloji piyasalarındaki rekabet önemli ölçüde artmıştır. Özellikle Çin'den gelen makine mühendisliği patent başvuruları, 2015'ten bu yana iki katından fazla artarak %138 oranında yükselmiştir. Güney Kore'nin patent başvuruları da 2015'ten bu yana %26 oranında artış göstermiştir. Buna karşılık, Almanya'dan yapılan patent başvuruları %12 oranında azalırken, Japonya'da %6 ve ABD'de ise %14 düşüş yaşanmıştır.
- **ABD Başkanı Trump'ın tarifelerin ardından Alman ekonomisinin görünümü bu ay çöktü.** 168 banka, sigorta şirketi ve diğer işletmelerdeki analistlerin beklentilerini izleyen bir ölçüt olan ZEW Ekonomik Beklenti Göstergesi, **Nisan ayında aylık 65,6 puan düşerek -14,0'e geriledi. Açıklanan veri ekonomistlerin %10 olan beklentisinin çok altında kaldı.** AB'nin en büyük ekonomisi olan Almanya, Volkswagen, BMW ve Mercedes-Benz'i içeren otomobillerinin yanı sıra çelik ve alüminyuma yönelik %25 ABD gümrük vergisiyle karşı karşıya bulunuyor.

DİĞER ÜLKELER

- Çin'in ihracatı, **2 Nisan'da Trump tarifeleri açıklayacağı beklentisiyle hızlandırılan sevkiyatların desteğiyle Mart ayında, geçen yılın aynı dönemine göre %12,4 artış kaydetti. Mart ayında 102,4 milyar dolar dış ticaret fazlası açıklayan Çin'in ithalatı da tarifelerin yarattığı endişe ortamı nedeniyle %4,3 daraldı.** Son hamleler sonrasında iki ülke arasında gümrük vergilerinde karşılıklı artışlarla birlikte ABD'nin Çin'e uyguladığı tarife %145'e çıkarken Çin'in ABD'ye uyguladığı gümrük vergisi oranı %125 düzeyinde.
- Çin ekonomisi **ilk çeyrekte %5,4 oranında büyüyerek analistlerin beklentilerini aştı. Diğer önemli ekonomik veriler de tahminlerin üzerinde gerçekleşerek teşvik tedbirlerinin dünyanın ikinci büyük ekonomisini desteklemede etkili olduğunu gösterdi. Ancak ekonomik görünüm belirsizliğini koruyor. Çin, 2025 yılı için %5'lik bir ekonomik büyüme hedefi belirlerken, bütçe açığını GSYH'nin %4'üne çıkararak son otuz yılın en yüksek seviyesine yükseltti ve daha önce açıkladığı "son derece proaktif" mali duruşa uyum sağladı.**
- Çin Devlet Başkanı Şi Cinping, **Çin ve AB'nin serbest ticaretin savunucusu olduğunu, tarife savaşlarında bir kazananın olmayacağını ve dünyaya karşı ticaret savaş**

açmanın sonunda izole olmakla sonuçlanacağını söyleyerek, "Çin ve AB, tek taraflı zorbalığa karşı birlikte direnmeli" açıklamasında bulundu.

- Japonya hükümeti, ABD Başkanı Trump'ın gümrük tarifelerine ilişkin baskılarına karşı kararlı bir tutum sergileyerek, müzakereleri hızla sonuçlandırma baskısına rağmen herhangi bir taviz vermeyeceklerini açıkladı.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- TBMM'ye sunulan İklim Kanunu Teklifi, ilk 4 maddesinin kabul edilmesi ardından muhalefetin ve iklim STK'larının itirazlarının etkisiyle geri çekildi. Kanun teklifi tekrar değerlendirilmek üzere Çevre Komisyonu'na gönderildi.
- BDDK tarafından bankaların çevresel sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin finansmanına katkılarının ölçümü için oluşturulan "yeşil varlık oranı" ve diğer anahtar performans göstergelerinin hesaplanması ve raporlanmasına yönelik usul ve esaslar belirlendi.
- Microsoft, AtmosClear adlı biyokütle enerjisiyle karbon yakalama ve depolama (BECCS) tesisiyle 15 yıl boyunca toplam 6,75 milyon ton CO2 giderme anlaşması imzalayarak, dünyanın en büyük kalıcı karbon giderme anlaşmasını gerçekleştirdi. Microsoft'un 2030 yılına kadar karbon negatif olma hedefinin bir parçası olarak 2029 yılında faaliyete geçecek tesisin şeker kamışı posası gibi sürdürülebilir malzemeler kullanarak temiz enerji üretmesi planlanıyor.
- Türkiye Enerji Dönüşümü Görünümü 2024 başlıklı SHURA raporuna göre, 2024'te yenilenebilir enerji kaynakları elektrik kurulu gücünün %59'unu, elektrik üretiminin ise %46'sını oluşturdu. Devreye alınan yeni elektrik kapasitesinin de %99'u yenilenebilir enerji santrallerinden gelirken yenilenebilir enerji kurulu gücü geçen yıl toplam 68,8 GW'a ulaştı.
- BloombergNEF (BNEF) tarafından yayımlanan yeni analize göre, dünya genelinde yenilenebilir enerji üretimi önümüzdeki beş yıl içinde %84 oranında artacak. Artışın başlıca nedenlerinden biri, yapay zekâ teknolojilerinin yükselişiyle birlikte veri merkezlerinin elektrik talebindeki hızlı büyüme.